

СЕКЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ТА АСПІРАНТІВ

Беспалова Наталія

Університет імені Альфреда Нобеля

ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА» В УМОВАХ ВІЙНИ

Курс української мови є обов'язковим компонентом професійного навчання іноземного студента Університету імені Альфреда Нобеля. Після початку масштабної війни в Україні більша частина іноземців виїхали з країни, але продовжують он-лайн навчання у нашому навчальному закладі. Частина іноземних студентів, на жаль, виявили недовіру та перевелися до університетів інших країн. Ми з великою вдячністю відносимося до тих студентів-іноземців, які залишилися в університетах України, які прагнуть глибше розібратися в сучасних подіях, та висловлюють підтримку українцям.

Тому курс «Українська мова як іноземна» в умовах війни – це не тільки оволодіння лексичним та граматичним матеріалом та здатність спілкуватися українською мовою як у професійному, так і соціальному контексті, а і можливість поширення національної культури та мови, здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, розуміння історії та її місця у розвитку суспільства, здатність усвідомлювати цінності громадянського вільного демократичного суспільства України [2, с. 4].

Багато іноземців з початком війни почали вчити українську мову, попит на он-лайн курси з вивчення української мови збільшився, і головною причиною є солідарність та підтримка України. Основний контингент – це студенти, волонтери, лікарі, які працюють в Україні або закордоном. Найшвидше українська мова набирала популярності у Німеччині, Польщі та у Чехії, далі ідуть Велика Британія, Ірландія та Нідерланди, які прийняли до себе найбільшу кількість українських біженців.

Ставлення іноземних студентів до української мови після повномасштабного вторгнення Росії в Україну також змінилося: це більший ентузіазм та бажання навчатися, повага до предмету, більша зацікавленість. Тому стає необхідним адаптація курсу до сучасних умов, збільшення культурологічного, мовознавчого, історичного матеріалу, підвищення зацікавленості до історії та культури країни.

Навчання дисципліні «Українська мова як іноземна» для студентів-іноземців у Дніпропетровському університеті імені Альфреда Нобеля передбачає комплексну реалізацію практичної, розвиваючої, загальноосвітньої та виховної цілей. Метою курсу «Українська мова як іноземна» виступає досягнення студентами знань, навичок та умінь, що реалізується шляхом досягнення таких цілей: *Практична*: формувати у студентів комунікативні мовленнєві компетентності (лінгвістичну, соціолінгвістичну і прагматичну) для забезпечення їх ефективного спілкування в повсякденному та академічному

середовищі. *Освітня*: формувати у студентів загальні компетентності, сприяти розвитку здібностей до самооцінки та здатності до самостійного навчання. *Пізнавальна*: залучати іноземних студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей. *Розвиваюча*: допомагати студентам у формуванні загальних компетентностей з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювати впевненість іноземних студентів як користувачів мови, а також їх позитивне ставлення до вивчення мови. *Соціальна*: сприяти становленню критичного самоусвідомлення та вмінь спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється. *Соціокультурна*: досягти широкого розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті академічних ситуацій.

Курс будується на основі комплексу мовних, мовленнєвих, соціокультурних знань, навичок та вмінь, сформованих у студентів під час вивчення української мови у закладі вищої освіти. Основна мета курсу – це навчання загальнонавчаної мови, формування комплексу навичок та вмінь вільного спілкування іноземною мовою в соціально-побутовій та соціально-культурній сферах з використанням чотирьох видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання та письма), оволодіння мовним та мовленнєвим матеріалом, необхідним для такого спілкування в рамках загальнонавчаної мови [1, с.2-5].

Після завершення вивчення дисципліни, студенти зможуть розуміти адаптовані автентичні та навчальні тексти з підручників, газет, популярних і спеціалізованих журналів та Інтернет-джерел; розпізнавати суттєво важливу інформацію під час лекцій, бесід, пов'язаних з навчанням і професією; брати участь у типових світських та академічних ситуаціях.

Надання комунікативної компетентності студентам здійснюється згідно до основних положень мовної діяльності та комунікації. Мовний матеріал розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності, при його відборі використовується функціонально-комунікативний підхід. При презентації, опрацюванні та закріпленні граматичного матеріалу використовується системний концентровано-концентричний підхід [3, с.7].

Зміст навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» розподілено на окремі рівні за семестрами навчання: загальнонавчана українська мова (практична фонетика та початковий рівень), загальнонавчана українська мова (середній рівень), українська мова за професійним спрямуванням. Програма розробляється для іноземних студентів нефілологічних напрямів підготовки. В цілому весь курс української мови носить комунікативно-орієнтований характер. Всі етапи навчання являють собою взаємопов'язані та взаємозалежні частини єдиного курсу [1, с. 3-8].

Таким чином, у сучасних умовах, володіння українською мовою необхідно для здійснення подальшої навчальної діяльності іноземного студента, можливості працювати компетентно, етично, поважаючи різноманітність поглядів і культур.

Список використаної літератури

1. Беспалова, Н. В. *Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна»*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2023.
2. Беспалова, Н. В., Вергун, Є. С. *Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для студентів-іноземців підготовчого відділення*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2023.
3. Вальченко, І. В., Прилуцька, Я. М. *Ласкаво просимо!* [навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету]. Харків: ХНАМГ. 2010.
4. Луцак, С. М., Іванишин, Г. Я., Кут, С. М. *Програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів підготовчих факультетів / відділень вищих навчальних закладів України*. Київ. 2019.

Богданова Оксана

Національна академія Національної гвардії України

ВИКОРИСТАННЯ АУДІО МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК

В останні роки все частіше піднімається питання про використання нових сучасних технологій навчання іноземних мов у навчальних закладах. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. У сучасній педагогічній практиці застосовуються різні технології навчання, за допомогою яких різко зростає інтерес до предмету, підвищується успішність, рівень інтелектуальної культури.

Аудіювання – розуміння сприйнятого на слух усного мовлення. Термін «аудіювання» був введений в літературу американським психологом Брауном [2, с. 64]. Мовні труднощі аудіювання визначаються такими об'єктивними параметрами: рівнем розуміння наявної в аудіотексті інформації (повне розуміння, розуміння важливих ідей, цілеспрямований вибір інформації); видом аудіотексту (опис, розповідь, повідомлення; монолог, діалог); тематикою / темою; обсягом аудіотексту (кількістю слів у ньому); способом контролю / оцінювання (рідна мова / іноземна мова, відповіді на запитання, вибіркові відповіді – тести множинного вибору, узагальнюючі повідомлення, розповідь тощо).

З точки зору методики навчання іноземних мов, навчальний фільм (відеофільм) – це спеціально підготовлений в методичному і режисерському плані аудіовізуальний засіб навчання, призначений для створення природних ситуацій мовного спілкування і що має велику силу емоційного впливу на учнів за рахунок синтезу основних видів наочності (зорової, слуховий, моторної, образної, екстралінгвістичній тощо) [1, с. 222].